

kalatokat sem végzi el. Ennek következtében a népgazdasági értéket képviselő házingatlanok állaga rohamosan romlik.

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa abból a célból, hogy:

— népgazdaságunkat megóvja a házingatlanok állagának romlásából eredő kártól;

— megszüntesse a volt uralkodó osztályhoz tartozó elemek házingatlanból eredő, munka nélkül szerzett jövedelmét.

Alkotmányunk 3. §-a, továbbá a 4. § (2) bekezdése és a 8. § (2) bekezdése rendelkezéseinek megfelelően a következőket rendel:

1. §.

(1) A jelen törvényerejű rendelettel összes alkatrészekkel és tartozékaikkal együtt állami tulajdonba vétetnek:

a) mindazok a magántulajdonban álló házingatlanok (lakóházak, villák, örökösök, üzetházak, üzemházak, raktárak stb.), amelyeket vagy amelyeknek egyes részeit bérbeadás útján hasznosítják;

b) a tőkések, egyéb kizsákmányolók és a megdőntött társadalmi rendszer népelnyomó elemeinek házingatlanai, abban az esetben is, ha azokat nem bérbeadás útján hasznosítják.

(2) Ha az előző bekezdés b) pontjában megjelölt személy az állami tulajdonba vett házingatlanban, vagy annak egy részében nem lakik állandóan, állami tulajdonba kerül a tulajdonosnak a házingatlanban, vagy annak egy részében tartott valamennyi ingósága is.

(3) Ha a jelen § (1) bekezdés b) pontja alá eső személy házingatlanában az 1950—1952. évek bármelyikében egyidejűleg keletkezett több olyan bérlemény volt, amely üdülő személyekkel kötött szerződés (megállapodás) folytán létesült, kártalanítás mellett állami tulajdonba kerülnek a háztulajdonnal együtt a tulajdonosnak mindazok az ingóságai is, amelyeket az ilyen bérlemény berendezésére használtak, — abban az esetben is, ha a tulajdonos a házingatlanban lakik.

2. §.

(1) Nem kerül állami tulajdonba a dolgozóknak, így a bérből, fizetésből élőknek, egyéb szellemi dolgozóknak, alkotó művészeknek, kisipari termelőszovalkezelők tagjainak, nyugdíjat élvezőknek egy, legfeljebb hat lakószobából álló házingatlana.

(2) Ha a dolgozó állandóan a saját házingatlanában lakik, nem kerül állami tulajdonba ezen kívül még egy olyan házingatlana sem, amely pihenése, üdülése céljára szolgál, ha az családi szükségletét nem haladja meg. A dolgozó ezt a második házingatlanát akkor is megtarthatja, ha azt bármely oknál fogva maga nem használja.

(3) Nem kerül állami tulajdonba a kisiparosok és kiskereskedők egy, legfeljebb öt lakószobából álló házingatlana, ha a tulajdonos abban lakik.

1952. évi

4. számú törvényerejű rendelet

egyes házingatlanok állami tulajdonbavételéről.²³⁾

A magántulajdonban lévő házak tulajdonosainak egy része házingatlanain a legszükségesebb felújítási mun-

²³⁾ 1/1952. (I. 6.) Bgy. M. sz. rendelet az 1952. évi állami tejbegyűjtésről; 2/1952. (I. 6.) Bgy. M. sz. rendelet az 1952. évi állami baromfi- és tojásbegyűjtésről; 5/1952. (III. 19.) Bgy. M. sz. rendelet a burgonyabeadási kötelezettségnek újburogyával való teljesítése tárgyában; 790/6/1952. Bgy. M. sz. utasítás az 1952/53. évi állami begyűjtés végrehajtása és nyilvántartása tárgyában (Begyűjtési Értesítő 29. szám, VI. 26.); 75/1952. (VII. 30.) M. T. sz. rendelet és ennek végrehajtása tárgyában kiadott 333.500/1952. Bgy. M. sz. utasítás (Begyűjtési Értesítő 44. szám, IX. 30.) a sertés forgalmának és levágásának szabályozásáról, valamint a kocaállomány nyilvántartásáról; 77/1952. (IX. 6.) M. T. sz. rendelet és 457.640/1952. Bgy. M. sz. utasítás (Begyűjtési Értesítő 41. szám, IX. 13.) a bor forgalmának ideiglenes szabályozásáról.

²⁴⁾ Kihirdetés napja: 1952. január 15. — A Népgazdasági Tanács megszüntetésére lásd a 1952:20. tvr.-t.

²⁵⁾ Kihirdetés napja: 1952. február 17.

3. §.

(1) Nem kerül állami tulajdonba a dolgozó parasztnak az a legfeljebb hat lakószobából álló házigatlana, amelyben maga lakik és ezen felül még egy olyan házigatlana sem, amelyet bérbeadás útján hasznosít.

(2) A jelen törvényerejű rendelet végrehajtása szempontjából a dolgozó parasztnak tanyái és egyéb gazdasági épületei nem minősülnek házigatlannak.

4. §.

Az állami tulajdonbavétel alól mentesülnek azok a házigatlannak, amelyek a dolgozók társadalmi szervezeteinek és szövetkezeiteinek tulajdonában vannak.

5. §.

Nem vétetnek állami tulajdonba azok a házigatlannak, amelyeknek tulajdonosa külföldi.

6. §.

Az állam és az egyházak között kötött egyezmények hatályát a jelen törvényerejű rendelet nem érinti.

7. §.

(1) Nem kerül állami tulajdonba a kuláknak az a legfeljebb öt lakószobából álló házigatlana, amelyben lakik és ezenfelül mindazok a tanyái és egyéb gazdasági épületei, amelyekre a tulajdonában lévő mezőgazdasági ingatlanok menművelése céljából szükség van.

(2) Kulák az, akit az 1952. 2. számú törvényerejű rendelet 15. §-a annak minősít.

8. §.

(1) A dolgozók lakóépítő szövetkezetei [2.012/1950. (VI. 10.) M. Th. számú határozat] tagjainak háztulajdoni illetősége az állami tulajdonbavétel alól mentes.

(2) Az 1924. XII. törvényben meghatározott társasháztulajdonoknál a telekkönyvi fövetélet képező közös telek az állami tulajdonbavétel alól mentes. Az önálló telekkönyvi albetélet képező helyiség (öröklakás, öröküzlet/helyiség stb.) állami tulajdonbavétele vagy mentessége tekintetében a jelen törvényerejű rendeletben foglaltak az irányadók.

9. §.

A belügyminiszter indokolt esetben egyes házigatlannak az állami tulajdonbavétel alól mentesíthet.²⁶⁾

10. §.

(1) Az 1. §-ban meghatározott házigatlannak állami tulajdonbavétele kártalanítás mellett történik. A kártalanítás módját és mértékét külön jogszabály állapítja meg.

(2) Az 1. § (2) és (3) bekezdésében említett ingóságokért a tulajdonosi kártalanítás illeti meg. A kártalanítás összegét az ingatlan fekvése szerint illetékes megyei (budapesti városi) tanács végrehajtóbizottsága végérvényesen állapítja meg.

(3) Az olyan házigatlan-tulajdonos részére, aki munkaképtelen és egyetlen jövedelmi forrását az állami tulajdonba vett házigatlannal képezte, a belügyminiszter

— az (1) bekezdésben említett jogszabály hatálybalépése előtt is — kártalanítást állapíthat meg.

11. §.

(1) Az állami tulajdonba vett házigatlannal kapcsolódó jogok az állami tulajdonbavétellel egyidőben az államra szállnak.

(2) Az állami tulajdonba vett ingatlant terhelő, telekkönyvileg bekebelezett idegen dologbeli és egyéb jogok (követelések) — a teiki szolgáltatások kivételével — a jelen törvényerejű rendelet hatálybalépésének napján megszűnnek.

(3) Az állami tulajdonba vett házigatlannal terhelő jogok és követelések az állammal szemben nem érvényesíthetők.

(4) Azok a követelések, amelyek az állami tulajdonba vett házigatlannal volt tulajdonosával szemben az állam javára a jelen törvényerejű rendelet hatálybalépésének időpontjában fennállnak — az Országos Épületjavítási Alapból folyósított helyreállítási kölcsön kivételével — arra tekintet nélkül érvényesítendőek, hogy telekkönyvileg biztosított, vagy egyéb követelésről van szó.²⁷⁾

12. §.

(1) Az állami tulajdonba vett házigatlannal lakóinak (bérlőinek), illetve az abban alkalmazottaknak helyzete változatlan marad.

(2) Amennyiben a volt tulajdonos az állami tulajdonba vett ingatlanban lakik, illetve ott más helyiségeket használ, lakása (egyéb helyiségei) a jelen törvényerejű rendelet hatálybalépésével bérlettel alakul, amely után az 1953. évi január hó 1. napjától kezdődően kell lakbért fizetnie. Ezen időpontig a közterhek megfelelő részét köteles viselni.

(3) Az állami tulajdonba vett házigatlannal volt tulajdonosa és a bérlők, illetve az alkalmazottak jogviszonyában a volt tulajdonos helyébe az állam lép.

(4) Az állami tulajdonba vett házigatlannal alkalmazottakat (házfelügyelő, segédházfelügyelő, gépkezelő, fűtő stb.) az állami tulajdonbavétel napjától kezdődően büntetőjogi felelősség szempontjából közhivatalnoknak kell tekinteni.

13. §.

(1) Az ingatlan-tulajdonos, akinek házigatlana a jelen törvényerejű rendelet értelmében állami tulajdonba kerül, köteles a törvényerejű rendelet hatálybalépésétől számított három napon belül a házigatlannal fekvése szerint illetékes községi (városi, városi kerületi) tanács végrehajtóbizottságával igazolhatóan írásban közölni az állami tulajdonba vett ingatlan helyét (címét) és telekkönyvi adatait.

(2) Ha a tulajdonos nem az állami tulajdonba vett házigatlannal lakik, a bejelentésre a házkezeléssel megbízott, ennek hiányában pedig a legrégebb bérlő is köteles.

14. §.

Az állami tulajdonba vett házigatlannal volt tulajdonosa, annak megbízottja (gondnok, házfelügyelő stb.) és használója köteles a házigatlant és az állami tulaj-

²⁶⁾ Lásd a 3/1952. (III. 4.) B. M. sz. rendeletet az egyes házigatlannak állami tulajdonba vételével kapcsolatos egyes eljárási szabályokról.

²⁷⁾ Lásd a 3.420—26/1952. P. M. sz. utasítást az állami tulajdonba vett épületekkel kapcsolatos adó- és illetékügyi teendőkről. (Pénzügyi Közlöny 33. szám, V. 8.)